

De stijl van het koninkrijk n.a.v. Lucas 9:51-56

Ds. Maarten van Loon, Dalfsen, maart 2013

Liturgie

Votum en zegengroet

Zingen: Psalm 32: 1

Gebed

Viering van het Avondmaal

Lezing formulier 5

Zingen: GKB gezang 162:1 (tijdens aangaan)

Viering aan tafel

Afsluiting met lofverheffing: LvK gezang 460: 1

Lezen: Lucas 9:1-6; 10-11; 18-22

Zingen: GKB gezang 119: 1, 2

Preek over Lucas 9:51-56

Zingen: Opwekking 334

Gezamenlijke geloofsbelijdenis

Voorlezing artikel 1-3 van de Twaalf Artikelen

GKB gezang 123: 3

Voorlezing artikel 5-12 van de Twaalf Artikelen

Gebed

Collecte

Zingen: Psalm 87

Zegen

Tekst van de preek

We hebben net Avondmaal gevierd.

En nu hebben we een stukje gelezen uit Lucas waarin we Johannes en Jakobus aan Jezus horen vragen: [1] 'Heer, wilt u dat we vuur uit de hemel afroepen dat hen [die mensen dus in dat Samaritaanse dorp] zal verteren?'

Leg dat nou eens naast elkaar:

die vraag om vuur om die Samaritanen daar in dat dorp te verteren
en de viering van het Avondmaal.

[1.1] Past dat dan wel bij elkaar?

Wij zijn denk ik snel klaar met die vraag: nee, dat past niet. Natuurlijk niet!

Sowieso vinden we het ongepast om God te vragen andere mensen met vuur te verteren. Doe je niet ...

Nou, misschien mensen als Hitler, Stalin, Pol Pot. Da's al wat langer geleden.

Je kunt ook denken aan mensen als Milosevic, Mladic of de Taliban.

Ja, die zouden eventueel wel met vuur verteerd mogen worden.

Maar verder niet.

Niet een stel – voor zover wij weten – verder brave burgers van een Samaritaans dorpje.

En Jezus wijst Jakobus en Johannes streng terecht.
Dus we zijn er gauw klaar mee: 'wat een onzinnig voorstel van die twee'!

Maar ... dan denk ik dat we er net iets té gauw klaar mee zijn.
Tot dusverre zult u zich denk ik ook niet betrappt voelen.
Betrapt in de zin van: 'ja, zo'n reactie zoals die twee discipelen heb ik ook wel eens'.
Zo voelen we ons niet betrappt.

Alleen daarvoor wordt ons dit vast niet verteld. Het wordt vast niet verteld met de bedoeling dat we zouden zeggen: 'jongje zeg, die twee hadden er ook weinig van begrepen'. Met eventueel daarbij: 'nou, ik begrijp ook wel niet alles van het Evangelie, mijn geloof is ook niet perfect, maar ik zou tenminste niet zo'n vraag gesteld hebben, zoveel begrijp ik er nog wel van!'.

Dat is dus te gemakkelijk. Het wordt ons ook vast niet verteld om onszelf te kunnen verheffen. 'Kijk mij eens!' Nee, ook ons wordt een spiegel voorgehouden. Ik zal vast vertellen welke spiegel. [2] Het is namelijk de spiegel van de stijl van het koninkrijk. Van Gods koninkrijk. Daar gaan we naar kijken – in kijken, in die spiegel van de stijl van het koninkrijk.

1. Jezus' reis naar Jeruzalem [2.1]

Een deel van spiegel wordt gevormd door Jezus' reis naar Jeruzalem. Om precies te zijn: de aard daarvan. [Vanmorgen hebben we het eigenlijk al over die reis gehad. Dus nu kan het kort.]
Want wat is dat voor reis? We lezen: Jezus gaat heel doelbewust nu naar Jeruzalem. Het is niet lang voor het Pesachfeest, het feest van de uittocht uit Egypte dus.
Zou Hij dan het nationale bevrijdingsfeest aangrijpen om koning te worden in Jeruzalem? Komt er als het ware een nieuwe exodus, een nieuwe bevrijding? Met als resultaat: Jezus op de troon in Jeruzalem?
Dat hopen wel veel mensen. Die verwachting leeft ook onder de discipelen.

Maar dat is wel ten onrechte. Ze begrijpen niets van de aard van deze reis. We lezen herhaaldelijk dat ze maar niet kunnen bevatten wat Jezus zegt over wat er in Jeruzalem gaat gebeuren. In Jeruzalem zal Jezus lijden en sterven. Jeruzalem wordt de plaats van zijn dood. Volgens het goddelijke plan moet dat dáár in Jeruzalem gaan gebeuren. Geen troonsbestijging, maar kruisiging. Met een bordje erbij: dit is de koning van de Joden.

Maar daar zit wel een diepe waarheid achter. Lucas vestigt daar in 9,51 op een heel speciale manier de aandacht op. Hij zinspeelt daar op Jezus' hemelvaart. Na vernedering volgt er verhoging in de vorm van een hemelse troonsbestijging. De twee die in dit gedeelte om vuur uit de hemel willen vragen, Johannes en Jakobus, hebben kort hiervoor al een voorproefje van die verhoging gehad. Ze waren er samen met Petrus bij toen Mozes en Elia naar Jezus toe kwamen op de berg waar Jezus aan het bidden was. Toen straalde Jezus' gezicht, had het een goddelijke glans. Toen werd het even heel zichtbaar: Jezus is echt de Zoon van God. Hij is geen aardse koning, maar een hemelse.

Het gaat om een hemels koninkrijk. Maar dat is dus precies wat ze maar steeds niet begrijpen. Ze begrijpen niet dat er in dat koninkrijk andere regels en andere wetten gelden dan 'normaal'. Ze beseffen niet dat dit koninkrijk een eigen leefstijl heeft, die zo anders is dan wat gewoon vinden.

En dat wordt met die vraag van Johannes en Jakobus zo pijnlijk duidelijk: ze hebben de essentie van het koninkrijk nog steeds niet te pakken. Ze zien Jezus' niet alleen op de verkeerde plek [op aarde] als koning, maar Hij moet ook nog eens op een aardse manier regeren. Met kracht. Belediging: dat moet hij niet pikken. Met tegenstand enzovoort moet die koning korte metten maken. Gelijk voor het vuurpeloton. Ze denken dat Jezus eindelijk zijn spierballen gaat laten zijn, dat bij de stijl van het koninkrijk een sixpack hoort. Hun koning moet vooral niet over zich heen laten lopen.

Maar dat is precies wat Hij wel gaat doen. Dat is nou precies waarom Jezus naar Jeruzalem gaat.
Pijnlijk duidelijk wordt het dat niemand het begrijpt. Er reist wel een heel gezelschap met Hem mee, maar eigenlijk reist Hij alleen. Deze last kan Hij met niemand delen, zelfs niet met de mensen die het meeste

intiem met hem omgingen. Ten diepste in Hij eenzaam. Ook een stukje lijden van Jezus, op zijn laatste aardse reis naar Jeruzalem. Zijn lijden bestaat er dan uit dat de stijl van zijn koninkrijk niet begrepen wordt. Zijn stijl is namelijk niet vuur uit de hemel om mensen te verteren. Nee, dan nog liever de andere wang toekeren. Hij zal die stijl tot in de dood toe voortzetten en tijdens zijn leven op aarde heeft hij juist die stijl gepreekt en voorgedaan. Dienen, afzien van eigenbelang, dat niet vooropzetten. Liefde. Geduld. Mededogen. Vriendelijkheid. Je vijanden liefhebben. Bewogen zijn.

De spiegel die ons wordt voorgehouden is: in hoeverre hebben u/jij/ik die stijl te pakken? Als we het dan zo goed weten dat we meteen zeggen: nee, onzinnig voorstel om vuur van de hemel af te gaan roepen – hoe zit het dan met onze stijl? Neem die vraag maar mee naar huis.

2. Jezus' reisroute[2.2]

De stijl van het koninkrijk blijkt vervolgens ook uit Jezus' reisroute. Hij reist namelijk door Samaria. De meeste Joden die vanuit het Noorden naar Jeruzalem wilden, deden dat niet. Dat was wel korter, maar zoals u misschien weet waren de verhoudingen tussen de Joden en de Samaritanen behoorlijk gespannen. Ergens heel raar, want de Samaritanen hadden met de Joden voor een deel een gemeenschappelijke geloofsbasis. Ze hadden – zij het met wat aanpassingen – namelijk de boeken van Mozes. En ze verwachtten ook een Messias. Maar op de één of andere manier gaf dat eerder verwijdering dan toenadering. Helaas herkennen we dit: met medegelovigen die relatief dichtbij staan, maar met wie we niet één zijn, hebben we vaak de felste woordenwisselingen. Ontstaat er soms verbittering. Raar, maar helaas maar al te waar. Ook iets om over na te denken ...

En nu reist Jezus dus door het gebied van de Samaritanen. Hij wil kennelijk – en ik neem aan: bewust - wél de route door Samaria nemen. Daarmee wil Hij laten zien: 'Samaritanen, Ik schrijf jullie niet af. Mijn reis naar Jeruzalem maak Ik ook voor jullie!' Er is echter op dit moment niemand die dat begrijpt. Ze eigen leerlingen begrepen de aard van zijn reis al niet. En ook het Samaritaanse dorp waar Jezus had willen overnachten niet. Ze willen Hem niet ontvangen, en waarom niet? Nou, juist omdat nou net Jeruzalem het reisdoel is. En dat raakt aan een belangrijk geschilpunt tussen Joden en Samaritanen. Volgens de Joden moest God in Jeruzalem aanbeden worden, maar volgens de Samaritanen op de berg Gerizim.

De Samaritanen hadden vermoedelijk best enige sympathie voor Jezus. In hun ogen zal Hij een beetje een dissident geweest zijn tussen die verder zo arrogante Joden. Wat betreft de plaats van aanbeding had Hij een keer een nogal vergaande uitspraak gedaan. In een gesprek met een Samaritaanse vrouw [op zich al bijzonder dat Hij met een vrouw sprak en dan ook nog een Samaritaanse – maar: typisch Jezus, typisch de stijl van het koninkrijk] had Hij gezegd dat het voortaan niet meer belangrijk zou zijn waar je God aanbidt. Hij zegt zelfs tegen haar: 'Nu is de tijd gekomen dat wie de Vader echt aanbidt, Hem in Geest en waarheid aanbidt'. Dat is nog eens een ander geluid zeg!

Alleen vandaag blijkt er niets van deze sympathie. Want nu het puntje bij het paaltje komt, kiest Hij toch voor Jeruzalem. 'Dus toch', denken ze daar in dat dorpje, 'Hij leek zo anders, maar nou wil hij nota bene door ons gebied naar Jeruzalem. Mooie woorden over dat het allemaal niet meer uitmaakt, maar als het erop aan komt, gaat Hij toch naar Jeruzalem om te aanbidden. Nou, van ons kan Hij echt geen hulp verwachten. Hij ziet maar dat Hij met zijn gezelschap ergens onderdak vindt, maar niet bij ons.'

Dus ook in Samaria wordt Jezus nu miskend. Ook zij begrijpen niet dat Jezus net zo goed voor hen naar Jeruzalem gaat. Net zo goed. Net als voor ons. Jezus gaat helemaal niet 'gewoon' Pesach vieren. Maar die boodschap krijgen de dorpelingen niet te horen, nu ze Jezus niet willen ontvangen.

Zo lijdt Jezus ook hier: de wereld moet Hem niet. Alleen ze weten niet wat ze zeggen, wat ze doen. En Jezus? Hoe reageert Hij? Hij reageert met geduld.

3. Jezus' geduld[2.3]

Jakobus en Johannes pikken dit dus niet. Zij willen vuur! De koning op weg naar zijn kroning geen onderdak willen verlenen. Wie denken die Samaritanen wel niet dat ze zijn?! Laten ze maar met vuur verteerd worden!! Misschien zijn ze een beetje geïnspireerd door Elia, die ze net ontmoet hebben. Elia riep immers ook tot twee keer toe vuur uit de hemel af om mensen te verteren [niet verhaal van Elia op de Karmel, maar

zie 2 Kon. 1]. Misschien hebben ze daaraan gedacht toen ze voorstelden: 'zullen we vuur uit de hemel afroepen om dit dorp te verteren?'

Maar ze laten zich hier wel lelijk in de kaart kijken! Zouden ze dit ook gezegd hebben als het een Joods dorp was geweest? Er zijn bepaald wel situaties geweest waarin mensen veel dreigender naar Jezus toe waren. Maar geen van die keren horen we hen vragen om vuur uit de hemel. En nu het Samaritanen betreft, ja nu wel.

De les 'heb uw vijanden lief', de les van de Bergrede is nog niet geleerd. Of, nog algemener, ze hebben dus de kern van het koninkrijk, de essentie ervan, nog helemaal niet door. De liefde. Het de ander ruimte gunnen. Tijd gunnen. En ook handelen ze niet naar de instructie die ze eerder hadden gekregen. We hebben gelezen hoe de 12 leerlingen kort hiervoor zelf op pad gestuurd waren. Ze moesten naar de steden en dorpen om te preken over het koninkrijk en ze kregen daarbij de macht over demonen en de kracht om ziekten te genezen. Bij hun uitzending had Jezus gezegd: 'als ze je ergens niet willen ontvangen, schud dan het stof van je voeten ten teken dat jullie niets meer met ze te maken willen hebben'. En dus niet: 'vraag dan om vuur uit de hemel en het zal hen verteren'. Dat doen ze hier dus wel. Maar Jezus wijst hun streng terecht. Het einde van het liedje is dat ze net als in die instructie verdergaan naar een ander dorp, waar men hen kennelijk wél wil ontvangen.

En dat eerdere dorp dan? Nou, daar gebeurt dus niks mee. Althans niet op dat moment. Jezus gaat verder. Uit de Evangelieën wordt duidelijk dat hij uiteindelijk toch de andere, meer gebruikelijke route door het Overjordaanse neemt. Maar weet u wat nou zo mooi is? Hij komt terug in dat dorp. Een poos later. De verkondiging die nu niet door kan gaan, die vindt later plaats. Hoor maar wat Jezus zegt bij zijn hemelvaart: 'jullie zullen, als de Heilige Geest over jullie komt, van Mij getuigen in heel Judea en Samaria en tot aan de uiteinden van de aarde.' Zie je? Samaria wordt apart genoemd! Daar moet óók gepreekt worden. Als ze Hem nu niet willen zien en horen, dan zij dat maar even zo. Maar God toont geduld: Hij gaat zijn Evangelie later nog een keer in dat zelfde gebied laten preken. Zo doet God dat bij verloren zonen, verdwaalde mensen.

Reken maar dat dat [preken in Samaria] voor de discipelen later [apostelen] niet gemakkelijk was. Onder alle andere volken het Evangelie brengen was emotioneel voor hen misschien nog wel makkelijker dan onder die verachte en zelfs gehate Samaritanen. Maar: ze zijn gegaan. In Handelingen lezen we het. En ook dat veel Samaritanen tot geloof komen. En dan nog wat. De eerste gemeente, ontstaan direct na Pinksteren in Jeruzalem, raakt als gevolg van onderdrukking verstrooid *over heel Judea en Samaria*. Wie weet ontstond er wel een gemeente in het dorp dat Jezus eerst niet wou ontvangen. Misschien wel een gemeente van Joden en Samaritanen. Want dat is immers niet meer belangrijk, uit welk volk je komt?

Maar hoe dan ook, Jezus schrijft de Samaritanen dus niet af. Hij heeft ook geduld en liefde voor hen. Vandaag kan Hij in dat ene dorp daar niets van kwijt. Maar Hij heeft geduld: vandaag niet, maar misschien later wel. En daarom zegt Hij het er bij zijn hemelvaart apart bij: jullie moeten ook preken in Samaria.

Ik maak even een klein uitstapje. De Joden en Samaritanen hadden dus best het een en ander gemeenschappelijk. Maar wist u dat christenen en moslims ook veel gemeenschappelijk hebben? Ondanks dat zij Jezus niet erkennen als Zoon van God, delen we met hen hele stukken van de boeken van Mozes. Al hebben ze daar zo hun wijzigingen in aangebracht. Net als in de verhalen over Jezus. Maar ze kennen Hem wel! Het mag ons ook iets zeggen dat – nooit geweten – in de kerk van de 7^e en 8^e eeuw de Islam niet als een nieuwe godsdienst werd gezien maar als een christelijke ketterij. Een zeer ernstige ketterij. Maar – ik werp de vraag maar even op – zou dat moeten verhinderen dat wij, net als Jezus die door Samaria reisde, het contact zocht met de Samaritanen, liefdevol met hen omgaan? Moeten we niet, als het vandaag niet lukt, het misschien morgen proberen. Misschien op een andere manier? Weet u trouwens wat bekeerde moslims ons regelmatig vertellen? Dit: dat in een droom Jezus hun is verschenen! Ook weer zo'n voorbeeld van Gods geduld. En liefde.

Dat is dus ook de stijl van het koninkrijk. Met liefde en geduld Jezus laten zien en als het kan Hem ook verkondigen. Het is geen verkiezingsstijl, maar het lijkt me dat de stijl van het koninkrijk iets anders van ons

vraagt dan PVV stemmen. Nee, de stijl van het koninkrijk is heel anders. Geduld, liefde, het elkaar dienen staat daarin centraal. Je vijanden liefhebben. Dát is de stijl van het koninkrijk.

***

[3]Zo krijgen we vandaag dus de spiegel voorgehouden. In dit verhaal zien we de spiegel van[3.1] Gods liefde en zijn geduld. Precies hetzelfde als wat we zien bij het Avondmaal. Het Avondmaal laat immers Gods geduld met ons zien. Zijn eindeloos geduld met mensen die telkens weer de neiging hebben om als het niet letterlijk is dan wel figuurlijk vuur van de hemel te willen afroepen. Over anderen uiteraard. Het Avondmaal laat ook Gods liefde zien. Verpersoonlijk door Jezus. Door zijn vastberaden gang naar Jeruzalem. [3.2]Door zijn uitrollen van de rode looper.

Als er al vuur uit de hemel nodig is, dan is dat heilig vuur. Vuur van de Heilige Geest. Om ons te vernieuwen. Om ons te hulp te komen in het liefhebben, om ons te helpen om volgens de stijl van het koninkrijk te leven.